

HOOFDSTUK 2. KRONIEK VAN EEN GECONTESTEERDE NIEUWE WAPENWET

Na de moorddadige aanslagen van Hans Van Themsche in mei 2006 werd in het Belgische parlement bijzonder snel een nieuwe wapenwet gestemd, die in juni 2006 werd ingevoerd. De in- en uitvoering van de nieuwe wet gebeurde echter niet zonder slag of stoot. Onmiddellijk werd de nieuwe wapenwet het onderwerp van hevige debatten. Tegenstanders van het verstrengde regime contesteerden diverse bepalingen uit de nieuwe wet. Bovendien stuitte de uitvoering van de wet in de praktijk op diverse obstakels. Uiteindelijk zou deze situatie leiden tot de aanpassing van de wapenwet in 2008. In dit hoofdstuk bieden we een historisch overzicht van de totstandkoming van de nieuwe Belgische wapenwet en een reconstructie van het debat zoals dat tussen 2006 en 2008 gevoerd werd. In de eerste paragraaf van dit hoofdstuk wordt kort ingegaan op de historiek van de invoering van de nieuwe wapenwet. In de tweede paragraaf worden vervolgens de belangrijkste stakeholders voorgesteld die een rol hebben gespeeld in de hevige discussies naar aanleiding van de invoering van de nieuwe wapenwet. In de derde paragraaf wordt aandacht besteed aan de verschillende belangen die ze vertegenwoordigden en aan de belangrijkste argumenten die ze gebruikten. In de vierde paragraaf ten slotte wordt in detail ingegaan op de discussies over de wijzigingen die in 2008 werden aangebracht in de wapenwet.

2.1 Een nieuwe wapenwet in 2006

2.1.1 *Plannen voor een nieuwe wapenwet*

Tot aan de invoering van de nieuwe wapenwet in 2006 gold nog steeds het controleregime van de oude wapenwet, die dateerde uit 1933.¹ In de jaren 1980 kwam het controleregime van de oude wet echter steeds meer onder druk te staan, onder meer als gevolg van de gewelddadige aanslagen en terreurdaden door de Bende van Nijvel en de CCC (*Cellules Communistes Combattantes*). Naar aanleiding van deze aanslagen

nam de bezorgdheid over de gemakkelijke beschikbaarheid van sommige wapens toe, wat leidde tot een aantal fragmentarische aanpassingen van het oude regime, zoals het vergunningsplichtig maken van de riotgun, een wapen dat de Bende vaak gebruikt had bij haar overvallen. Bovendien waren er ontwikkelingen in de internationale sfeer die aanpassingen in de Belgische wapenwetgeving nodig maakten. Ter uitvoering van het verdrag van Schengen van 1985, dat een Europese ruimte zonder binnengrenzen creëerde, werden er bijvoorbeeld werkgroepen opgericht om de negatieve effecten van de geleidelijke afschaffing van de controles aan de binnengrenzen te ondervangen. Zo had één werkgroep tot doel de reglementering van de verschillende verdragspartijen met betrekking tot vuurwapens en munitie te harmoniseren. In 1991 werd een Europese vuurwapenrichtlijn ingevoerd, die onder meer voorzag in een gemeenschappelijke categorisering van vuurwapens (zie 3.1.2).²

Al deze ontwikkelingen hebben geleid tot aanpassingen in de Belgische wapenwetgeving. In 1989 werd een Centraal Wapenregister opgericht. In 1991 werd ten slotte de wapenwet zelf gewijzigd.³ De belangrijkste aanpassing was de bepaling dat wapenhandelaars voortaan moesten beschikken over een erkenning, die afgeleverd moest worden door de provinciegouverneur. Voorts werd een bijkomend aantal wapens vergunningsplichtig gemaakt. Maar ondanks de wetswijziging van 1991 nam de druk op het Belgische regime voor de controle op vuurwapens niet af in de daaropvolgende jaren. Het Belgische controleregime werd door het grote aantal uitvoeringsbesluiten en omzendbrieven steeds onoverzichtelijker. Op het internationale en Europese niveau werden intussen inspanningen geleverd om de nationale wapenwetgevingen op elkaar af te stemmen, wat bijvoorbeeld leidde tot het vuurwapenprotocol van de Verenigde Naties.⁴ Op Europees niveau werd een herziening van de vuurwapenrichtlijn van 1991 voorbereid. Een nieuwe, grondige aanpassing van de wapenwet kondigde zich aan.⁵

Begin jaren 2000 kwam de invoering van een nieuwe wapenwet op de politieke agenda. In 2001 keurde de ministerraad een voorontwerp van een nieuwe wet goed,⁶ dat in 2002 in het parlement werd ingediend.⁷ De tocht van het wetsontwerp door de instellingen en het overleg met de betrokken stakeholders verliep door allerhande verdragingsmanoeuvres echter bijzonder moeizaam. De nieuwe regering die in 2003 aantrad, zette de wapenwet opnieuw op de agenda, hervatte het overleg met de stakeholders, en keurde uiteindelijk een voorontwerp van wet goed dat in februari 2006 werd ingediend bij het parlement.⁸ Volgens de memorie van toelichting waren de doelstellingen van het wetsontwerp de harmonisering van de Belgische wetgeving met de internationale regelgeving, het beveiligen van de maatschappij door de registratie en opspoorbaarheid van vuurwapens te verbeteren, het centraliseren van de bevoegdheid over het regime voor de controle op vuurwapens bij de minister van Justitie, het waarborgen van de eenvormigheid in het afgeven van vergunningen door deze be-

voegdheid van de lokale politiediensten over te hevelen naar de provinciegouverneurs, en het beroep van wapenhandelaar beter te regelen en te controleren.⁹

2.1.2 *Goedkeuring en invoering van de nieuwe wapenwet*

De parlementaire besprekingen van het ontwerp van een nieuwe wapenwet waren nog maar amper begonnen toen België op 11 mei 2006 hevig werd opgeschrikt door de moorddadige aanslagen van Hans Van Themsche in Antwerpen. Van Themsche had zijn misdaden gepleegd met een vrij verkrijgbaar jachtwapen dat hij eerder die dag had aangekocht. Deze gebeurtenissen fungeerden als een 'elektroshock'¹⁰: de goedkeuring van de nieuwe wapenwet kwam plots in een enorme stroomversnelling terecht. De parlementaire debatten over de nieuwe wet verliepen nu erg snel; de commissie voor de Justitie kwam bijeen op 16 en 17 mei om het wetsontwerp de 18e goed te keuren.¹¹ Op 9 juni zou de nieuwe wapenwet al gepubliceerd worden in het Belgisch Staatsblad.

In het klimaat van publieke verontwaardiging dat na de aanslagen van Hans Van Themsche was ontstaan over het feit dat sommige vuurwapens zo gemakkelijk aangeschaft konden worden, kantten weinig tot geen politici zich tegen een snelle goedkeuring van de nieuwe wapenwet, die een nieuw, stringent controleregime zou invoeren. Sommige tegenstanders van een dermate strikt regime, voornamelijk vertegenwoordigers van belangenorganisaties, trachtten tijdens de hoorzittingen de goedkeuring van het wetsontwerp in de vorm waarin het voorlag nog af te wenden. Ze suggereerden bijvoorbeeld een alternatieve oplossing voor het probleem van impulsieve aankopen van vuurwapens. In plaats van de oude categorie jacht- en sportwapens – die onder het oude regime vrij verkrijgbaar waren – vergunningsplichtig te maken, stelden ze voor om bij de aankoop van dergelijke vuurwapens een uittreksel uit het strafregister te vereisen en een wachtperiode in te voeren tussen de bestelling en de effectieve overdracht van het wapen. Dat kon volgens hen bovendien snel en gemakkelijk geregeld worden want voor een dergelijke maatregel was geen wetswijziging nodig; een koninklijk besluit volstond.¹² Voorts waarschuwden organisaties die de belangen van wapenbezitters verdedigden voor de gevolgen van een snelle goedkeuring en invoering van het nieuwe controleregime. Ten eerste argumenteerden ze dat een snelle invoering zou leiden tot allerhande technische en uitvoeringsproblemen. Ten tweede waarschuwden ze voor de economische impact van de nieuwe wapenwet, die de omzet van en arbeidsplaatsen in de Belgische wapensector zou bedreigen.¹³

Dat verzet bleek echter vergeefse moeite. De wet werd in een bijzonder korte tijdspanne goedgekeurd en gepubliceerd in het Staatsblad. Volgens sommige vertegenwoordigers van de belangen van wapenbezitters waren de moorden door Hans Van Themsche voor "onze tegenstanders het ideale excuus om de hervorming van de wapenwet er door te duwen. Wat ondanks zeer verwoede pogingen in 15 jaar niet lukte,

was nu ineens een feit. Méér nog: ineens kon er ook wat 73 jaar niet lukte: de wapenwet van 1933 werd vervangen door deze van 8 juni 2006.¹⁴ Voorstanders van een strikte controle op privaat wapenbezit zagen de zaak anders. De *Groupe de recherche et d'information sur la paix et la sécurité* (GRIP) bijvoorbeeld was van oordeel dat “de racistische misdaad de gemakkelijke beschikbaarheid van wapens in het centrum van het politieke debat geplaatst heeft en het gewoonlijke energieke verzet van de wapenlobby, die ten aanzien van de publieke opinie gedwongen werd het gevaar van deze toestand te erkennen, heeft gekalmeerd.”¹⁵

Ingegeven door de Europese vuurwapenrichtlijn, voerde de nieuwe wapenwet een nieuw controleregime in, dat op verschillende manieren een belangrijke breuk met het verleden betekende. Ten eerste moesten wapenbezitters die onder de voorwaarden van het oude controleregime vuurwapens in hun bezit hadden, zich conformeren aan het nieuwe regime en hun vergunningen regulariseren. Ten tweede voerde de nieuwe wapenwet een nieuwe categorisering van de vuurwapens in, die een drastische ommekeer betekende in vergelijking met het regime van 1933.¹⁶ De oude wapenwet van 1933 had een onderscheid gemaakt tussen ‘verboden wapens’, vergunningsplichtige ‘verweerwapens’ en ‘oorlogswapens’, en de vrij verkrijgbare ‘wapens voor wapenrekken’ (antieke en historische wapens) en ‘jacht- en sportwapens’. Daarbij gold het principe dat de wapens die niet uitdrukkelijk ressorteerden onder één van de vier eerste categorieën door de wet als vrij verkrijgbare jacht- en sportwapens werden beschouwd. Deze wapens konden vrij worden aangekocht door alle meerderjarige personen, op vertoon van hun identiteitskaart. De nieuwe wapenwet beperkte het aantal categorieën van vijf tot drie: de verboden wapens (bv. volautomatische vuurwapens), de vergunningsplichtige wapens, en de vrij verkrijgbare wapens (bv. vuurwapens met een historische, folkloristische of decoratieve waarde en vuurwapens die definitief onbruikbaar zijn gemaakt voor het schieten). De nieuwe wapenwet ging daarbij uit van het principe dat alle vuurwapens die niet expliciet bij de verboden wapens of bij de vrij verkrijgbare wapens worden ingedeeld, vergunningsplichtig zijn. Ten derde voerde de wapenwet van 8 juni 2006 het principe van de wettige reden in. Deze ‘wettige redenen’ zijn van cruciaal belang in het nieuwe controleregime, omdat ze het particuliere wapenbezit beperken door het alleen toe te staan in die gevallen die door de wetgever bepaald worden. Onder het nieuwe controleregime kunnen particulieren alleen een wapenvergunning krijgen voor de volgende doeleinden: 1) jacht en faunabeheeractiviteiten, 2) sportief en recreatief schieten, 3) een activiteit uitoefenen die bijzondere risico’s inhoudt of het voorhanden hebben van een vuurwapen noodzakelijk maakt, 4) de persoonlijke verdediging van personen die “een objectief en groot risico lopen en die aantonen dat het voorhanden hebben van een vuurwapen dit groot risico in grote mate beperkt en hen kan beschermen”, 5) de intentie een verzameling historische wapens op te bouwen, en 6) de deelname aan historische, folkloristische, culturele of

wetenschappelijke activiteiten. Ten vierde maakte de wapenwet van 2006 een einde aan het levenslange karakter van vergunningen. De wet voorzag dat wapenbezitvergunningen maximaal vijf jaar geldig bleven en nadien hernieuwd moesten worden. In hoofdstuk 3.2 wordt in meer detail aandacht besteed aan het Belgische regime voor de controle op vuurwapens, zoals dat in 2006 ingevoerd en in 2008 gewijzigd werd.

Hoewel de invoering van de nieuwe Belgische wapenwet al lang in voorbereiding was, verliep de goedkeuring ervan in 2006 uiteindelijk bijzonder snel – zo snel dat problemen bij de praktische uitvoering van de wet en omstandig verzet van bepaalde groepen tegen het nieuwe controleregime moeilijk te vermijden waren. Onmiddellijk na de invoering van de nieuwe wet volgde dan ook een hevig debat over de bepalingen en vereisten die met het nieuwe controleregime ingevoerd werden. In de drie volgende paragrafen wordt dieper ingegaan op de krijtlijnen van dit debat. Ten eerste worden de verschillende stakeholders voorgesteld die bij het vuurwapendossier betrokken zijn en die een rol hebben gespeeld in de discussies over de nieuwe wapenwet. Ten tweede wordt nagegaan welke belangen deze stakeholders vertegenwoordigden, alsook welke argumenten ze aanhaalden om hun standpunten te verdedigen. Tot slot worden de discussies naar aanleiding van de wetswijzigingen van 2008 gereconstrueerd.

2.2 Stakeholders in het debat

Bij de discussies over de invoering van de nieuwe wapenwet in 2006 en de wetswijzigingen van 2008 waren, naast de verschillende politieke partijen, diverse belangenorganisaties betrokken, enerzijds organisaties die de belangen van wapenbezitters, -handelaars en -fabrikanten verdedigden, anderzijds organisaties die zich inzetten voor een zo strikt mogelijk controleregime op de wapenhandel en het wapenbezit.

De belangen van de wapenbezitters en -handelaars werden verdedigd door verschillende organisaties en verenigingen, waarvan sommige overkoepelend zijn en andere specifieke belangen vertegenwoordigen, zoals die van de jagers of de sportschutters. Overkoepelende organisaties zijn Wapenunie, de Nationale Unie van de Wapenmakerij en der Jacht- en Sportschutters (UNACT: *Union Nationale de l'Armurerie, de la Chasse et du Tir*), en de Actieve Verdediging van Wapenliefhebbers (AVWL). Wapenunie werd opgericht in maart 2008 om de belangen van de civiele wapensector te verdedigen. De vereniging noemt zichzelf onafhankelijk en niet gebonden aan producenten van militair materieel, fabrikanten of groothandelaars. De doelstelling van de vereniging is een coördinerende rol te spelen bij de belangenverdediging van de sector. Wapenunie stelt zich ook ter beschikking van overheden en beleidsmakers, die een beroep kunnen doen op haar expertise op het vlak van regelgeving en de techni-

sche aspecten van regimes voor de controle op vuurwapens.¹⁷ UNACT werd in 1967 opgericht op initiatief van FN Herstal, met als doel alle actoren uit de wapensector (fabrikanten, groot- en kleinhandelaars in wapens en munitie, jagers, sportschutters, wapen- en munitieverzamelaars) te verenigen en hun belangen te vertegenwoordigen.¹⁸ AVWL wil de belangen van wapenbezitters en wapenliefhebbers in het algemeen verdedigen.¹⁹

Andere organisaties vertegenwoordigden een specifiek wapenbelang. De Koninklijke Sint-Hubertus Club van België (KSHCB), die werd opgericht op 18 augustus 1909, is de belangenvereniging voor de jacht en de jagers in België. Begin 2002 werd de KSHCB geherstructureerd om zich aan te passen aan de gewijzigde Belgische staatsstructuur, waarin de jacht sinds 1980 een gewestelijke bevoegdheid is. Zo ontstonden uit de KSHCB de Hubertus Vereniging Vlaanderen (HVV)²⁰ en de 'Aile wallonne'. HVV vertegenwoordigt ongeveer 65% van alle Vlaamse jagers en werkt nauw samen met het Instituut voor de Jachtopleiding,²¹ dat lessenreeksen organiseert ter voorbereiding van het officiële jaarlijkse theoretische en praktische jachtexamen. Sportschutters en recreatieve schutters werden vertegenwoordigd door enkele grote federaties, die elk een aantal schietclubs of schuttersgilden verenigen. Deze federaties werden door de Vlaamse Regering gemachtigd om sportschutterslicenties uit te reiken. Vlaanderen kent vier federaties: de Vlaamse SchietsportKoepel,²² het Landelijk Sportschuttersverbond,²³ de vzw Vlaamse Traditionele Sporten²⁴ en de Federatie van Vlaamse Historische Schuttersgilden.²⁵ In Wallonië is de Franstalige afdeling van het Koninklijk Verbond der Belgische Schuttersverenigingen actief.²⁶ De belangen van wapen- en munitieverzamelaars ten slotte werden verdedigd door de Belgische Vereniging van Wapenverzamelaars.²⁷

Tot slot namen ook een aantal ngo's en onderzoeksorganisaties deel aan het debat over de nieuwe wapenwet. Zij pleitten voor een zo strikt mogelijk regime voor de controle op vuurwapens. In het Franstalige landsgedeelte was vooral de *Groupe de recherche et d'information sur la paix et la sécurité* (GRIP) een actieve stem in de discussies.²⁸ In het Nederlandstalige landsgedeelte was dat het Vlaams Netwerk Lichte Wapens (VNLW), de Vlaamse tak van het *International Action Network on Small Arms* (IANSA).²⁹ Het VNLW werd in 1999 opgestart door Amnesty International Vlaanderen, Pax Christi Vlaanderen en vzw Vrede. International Peace Information Service (IPIS) en het Rode Kruis Vlaanderen zijn waarnemende leden.

2.3 Diverse belangen, uitgangspunten en argumenten

In het debat over het nieuwe regime voor de controle op vuurwapens tussen 2006 en 2008 werden door de verschillende stakeholders diverse belangen ingeroepen. Aan welke

belangen stakeholders primordiaal appelleerden, stond natuurlijk in functie van hun uitgangspunten in het debat. Er kunnen drie soorten belangen onderscheiden worden waarop stakeholders een beroep deden om hun standpunten kracht bij te zetten. Ten eerste spelen in het vuurwapendossier economische belangen. De Belgische vuurwapensector haalt een aanzienlijke omzet en zorgt voor tewerkstelling, bijvoorbeeld in de wapenfabricage en bij de sportfederaties en de schietstanden. Ten tweede werden individuele belangen ingeroepen, zoals het recht op eigendom, het uitoefenen van een sport of een hobby en, in sommige gevallen, het recht op individuele veiligheid. Ten slotte werd in het debat over de wapenwet geappelleerd aan een aantal belangen die in de publieke sfeer liggen, zoals het waarborgen van de openbare orde, de publieke veiligheid, het beschermen van de publieke gezondheid en het beheren van maatschappelijke risico's.

De vertegenwoordigers van organisaties die in het debat naar aanleiding van de invoering van de nieuwe wapenwet de belangen van wapenbezitters, handelaars en fabrikanten verdedigden, appelleerden in hun argumentatie vooral aan individuele en occasioneel ook aan economische belangen. Hiermee wordt niet gesuggereerd dat deze stakeholders tegen het belang van publieke veiligheid en gezondheid pleitten; veeleer wordt bedoeld dat ze in het debat vaker en explicieter de eerstgenoemde belangen inriepen. Het is ook belangrijk om de verschillen te zien in de standpunten van de vertegenwoordigers van wapengebruikers en -bezitters. Deze groep vormde geen monolithisch geheel. Er moet bijvoorbeeld een onderscheid gemaakt worden in hoe ver sommige stakeholders wilden gaan in de verdediging van het private wapenbezit. Sommige wapenbezitters en -gebruikers engageerden zich in het debat over de wapenwet met als doel een wettelijke regeling te verkrijgen die het jagers, sportschutters of verzamelaars niet onnodig moeilijk maakt hun sport of vrijetijdsbesteding uit te oefenen. Ze konden zich daarbij bijvoorbeeld vinden in het beginsel van de 'wettige' reden (en de controle daarop). Andere verdedigers van wapenbezit gingen verder en verdedigden privaat wapenbezit, bijvoorbeeld uit liefhebberij of ter persoonlijke verdediging, als een recht van alle burgers. In deze redenering, die door sommige wapenbezitters nog steeds verdedigd wordt, wordt privaat wapenbezit ter persoonlijke verdediging overigens gezien als een garantie voor de openbare veiligheid, omdat ze ervan uitgaat dat de overheid niet in staat kan worden geacht om op alle tijden en plaatsen in de veiligheid van burgers te voorzien.³⁰ Hoe ver vertegenwoordigers van de belangen van wapenbezitters, -handelaars en -fabrikanten zich op dit continuüm van de verdediging van het private wapenbezit begaven, bepaalde uiteraard hun opstelling ten aanzien van de manier waarop het controleregime op vuurwapens vorm moest krijgen.

Organisaties die pleitten voor een zo groot mogelijke inperking van het private wapenbezit en een zo streng mogelijk controleregime appelleerden in hun argumentatie hoofdzakelijk aan een aantal publieke belangen, zoals het waarborgen van de openbare orde en veiligheid, en het beperken van de impact op de publieke gezondheid

van de risico's die gepaard gaan met particulier wapenbezit. Occasioneel wezen zij er echter ook op dat hun stellingname er niet op gericht was het jagers en sportschutters onmogelijk te maken hun hobby of sport uit te oefenen.³¹

Het debat over vuurwapens en de wapenwet kenmerkte zich door het herhaaldelijk gebruik van een aantal argumenten. Hier worden een paar van die argumenten kort belicht. Een eerste frappant kenmerk van het vuurwapendebat was dat stakeholders voortdurend verwezen naar studies over de risico's van vuurwapenbezit (zoals moorden, zelfmoorden en ongevallen) en naar onderzoeken over de effecten van controle-regimes, bijvoorbeeld op de mortaliteit, maar dat die studies op uiteenlopende manieren geïnterpreteerd en soms selectief gebruikt werden. De stand van zaken van het wetenschappelijk onderzoek naar mortaliteit door vuurwapens en naar de impact van wapenwetten maakte dat ook mogelijk. Net als de debatten over wapenbezit en wapenwetgeving in de bredere maatschappelijke context is het onderzoek immers doortrokken van de controverses die debatten over vuurwapens steeds met zich meebrengen.³² Wetenschappers komen soms tot uiteenlopende conclusies over de impact van wapenbezit en een strengere wapenwetgeving. Stakeholders beschuldigden elkaar er ook geregeld van statistieken en onderzoeken verkeerd te interpreteren of zelfs te manipuleren. Waarover alle partijen het wel eens leken te zijn, is dat er in België een groot gebrek is aan voldoende en goed onderbouwde cijfers.

Hét argument dat door voorstanders van de beperking van het private vuurwapenbezit en van het instellen van een streng controleregime voortdurend aangehaald werd, luidde dat wetenschappelijk onderzoek aantoonde dat de omvang van het wapenbezit in een land in verband staat met de nationale aantallen gewelddadige overlijdens.³³ Hoewel in deze wetenschappelijke studies doorgaans verduidelijkt wordt dat om hoge aantallen vuurwapenincidenten te verklaren ook andere factoren (bv. sociale normen over het gebruik van wapens, en allerlei socio-economische variabelen zoals ongelijkheid, economische instabiliteit, werkloosheidsgraad, etc.) in rekening genomen moeten worden, werd particulier wapenbezit door de aanhangers van dit argument duidelijk als een ernstig risico voor de publieke veiligheid en gezondheid gedefinieerd.³⁴ In het debat verwezen de aanhangers van dit argument daarbij vaak naar statistieken van de Wereldgezondheidsorganisatie waaruit blijkt dat België vrij hoog scoort op het aantal overlijdens door vuurwapens.³⁵ Vertegenwoordigers van organisaties die de belangen van wapenbezitters, -handelaars en -fabrikanten verdedigden, reageerden op dit argument door te stellen dat slechts een bijzonder kleine minderheid van alle vuurwapenincidenten gepleegd wordt met of veroorzaakt wordt door legaal gehouden wapens. In die optiek is dus niet het legale wapenbezit problematisch, maar wel het illegale en criminele wapenbezit. Dit argument werd in verschillende varianten naar voren gebracht om te beklemtonen dat legale wapenbezitters geen criminelen zijn en dat dus niet zij maar wel criminelen streng aangepakt moeten worden door de overheid.³⁶

Een argument dat tegenstanders van een streng regime voor de controle op vuurwapens regelmatig aanhaalden, refereerde aan het bekende adagium dat het niet wapens zijn die mensen doden, maar mensen zelf. In het verlengde van deze stelling werd doorgaans ook geargumenteed dat daders, als ze geen vuurwapen ter beschikking hebben, wel andere wapens zoals messen zullen gebruiken.³⁷ Met andere woorden: de aanwezigheid van vuurwapens op zich is niet de oorzaak van geweld. Voorstanders van het beperken van het particuliere wapenbezit brachten hiertegen in dat vuurwapens een specifieke soort wapens zijn, die hogere veiligheids- en gezondheidskosten met zich meebrengen dan andere wapens. Verwijzend naar onderzoek dat hierover werd gedaan in de VS en in Canada argumenteerden ze dat, hoewel vuurwapens inderdaad niet de oorzaak van geweld zijn, ze toch de effecten ervan verergeren. Een gewelddaad zou immers sneller gepleegd worden als de dader over een vuurwapen beschikt in plaats van over bijvoorbeeld een mes. Bovendien is de impact van een incident met een vuurwapen groter (want de aangerichte letsels zijn ernstiger en dodelijker).³⁸

Tegenstanders van een strikte beperking van het private wapenbezit wezen er ten slotte soms op dat, hoewel het verkeer veel meer doden en gewonden eist dan vuurwapens, het controleregime voor wapenvergunningen veel stringenter is dan dat voor rijbewijzen.³⁹ Voorstanders van de inperking van privaat wapenbezit reageerden hierop door er opnieuw op te wijzen dat vuurwapens een speciale categorie van voorwerpen vormen die specifieke risico's met zich mee brengen, en dat vuurwapens dus niet zomaar vergeleken kunnen worden met andere objecten zoals auto's.⁴⁰

2.4 De wetswijziging van 2008

Na de inwerkingtreding van de wapenwet van 8 juni 2006 barstte het debat over het nieuwe regime voor de controle op vuurwapens in alle hevigheid los. De organisaties die de belangen van wapenbezitters, -fabrikanten en -handelaars verdedigden (op de Franstalige sportschuttersfederatie na) bundelden na juni 2006 hun krachten in een campagne om een aanpassing van de wet af te dwingen. Dit gebeurde aanvankelijk via de overkoepelende organisatie UNACT, die naar eigen zeggen de belangen van alle wapenbezitters wilde vertegenwoordigen, dus ook van degenen die noch sportschutters noch jagers waren. Het waren immers vooral die wapenbezitters die door het striktere controleregime gevat zouden worden, in die mate dat het voor hen moeilijker zou worden om een wettige reden voor wapenbezit aan te tonen. De campagne had verschillende doelstellingen. Ten eerste werden een aantal verzoekschriften ingediend bij het Grondwettelijk Hof om de vernietiging of opschorting van een aantal bepalingen in de wet te verkrijgen. Ten tweede werd naar politieke steun gezocht met het oog

op een wetswijziging en het opstellen van een decreet over het sportschieten en het statuut van de sportschutter. Ten slotte was de campagne erop gericht wapenbezitters te informeren over de nieuwe regelgeving.⁴¹

Het debat werd gefocust op en aangewakkerd door problemen in de praktische uitvoering van de wet, zoals het opduiken van een aantal juridische obstakels, capaciteitsproblemen bij de diensten die de aangiftes en regularisaties moesten verwerken, en vertragingen bij de uitvaardiging van uitvoeringsbesluiten. Deze problemen leidden uiteindelijk tot de beslissing om de aangiftetermijn voor de regularisatie van wapens tweemaal te verlengen: eerst van 30 december 2006 tot 30 juni 2007, en nadien werd de datum verschoven naar 31 oktober 2008. Deze laatste verlenging moest het mogelijk maken een aantal wijzigingen in de wet, waartoe in de loop van 2007 en 2008 werd besloten, aan te brengen.⁴²

2.4.1 *Problemen bij de uitvoering van de nieuwe wapenwet*

1. Een van de gevolgen van de snelle goedkeuring en invoering van de nieuwe wapenwet was dat nog niet onmiddellijk alle **uitvoeringsbesluiten** klaar waren, een noodzaak om de wet in de praktijk te kunnen omzetten. Organisaties die het belang van de wapenbezitters verdedigden, grepen deze situatie aan om hun kritiek op het nieuwe controleregime kracht bij te zetten. UNACT klaagde bijvoorbeeld aan dat het nieuwe controleregime ingevoerd was zonder dat er uitvoeringsbesluiten uitgevaardigd waren over hoe de theoretische proef georganiseerd zou worden of hoe aanvragers van een wapenvergunning een wettige reden voor hun wapenbezit moesten bewijzen. De organisatie wees er ook op dat de gemeenschappen nog geen decreetgeving over het statuut van de sportschutter en de sportschutterslicentie hadden uitgevaardigd en dat de kans klein was dat deze decreten er zouden zijn voor het verstrijken van de aangiftetermijn op 30 december 2006. Het probleem dat hiermee ontstond was dat sportschutters, die volgens artikel 12 van de nieuwe wapenwet sommige types wapens voorhanden konden houden op basis van een sportschutterslicentie, bij ontstentenis van een decreet en uitvoeringsbesluiten die de modaliteiten van een dergelijke licentie moesten regelen, wellicht eerst (voor het verstrijken van de aangiftetermijn op 30 december 2006) een vergunning zouden moeten aanvragen voor wapens die ze later met hun sportschutterslicentie in hun bezit zouden mogen hebben. UNACT pleitte daarom voor het verlengen van de deadline van 30 december 2006.⁴³ Voorts riep de organisatie wapenbezitters op om te wachten met de aangifte en regularisatie van hun wapens tot er een aantal uitvoeringsbesluiten zouden zijn en tot het Grondwettelijk Hof zich zou hebben uitgesproken.⁴⁴ Organisaties die zich hadden uitgesproken als voorstanders van het nieuwe, strengere controleregime, zoals GRIP, erkenden dat er inderdaad problemen waren met de praktische uitvoering van de wet, maar

benadrukten dat er met het nieuwe regime op zich niets mis was. De problemen met de uitvoeringsbesluiten weten ze aan andere factoren. Eind 2007 zouden ze bijvoorbeeld wijzen op het feit dat de Adviesraad voor Wapens, die was opgericht om het uitvaardigen van uitvoeringsbesluiten te begeleiden, niet meer samenkwam als gevolg van de federale verkiezingen van 2007.⁴⁵

2. Ten tweede spitste het debat over de problematische uitvoering van de nieuwe wet zich toe op de **capaciteitsproblemen** bij de diensten die de grote stroom regularisaties, aangiftes en aanvragen voor wapenvergunningen moesten verwerken. Deze problemen deden zich voor bij de lokale politiezones, die grote wapeninzamelingen moesten organiseren, alsook bij de provinciale wapendiensten. De capaciteitsopbouw bij deze provinciale diensten, die in het nieuwe regime voor de controle op vuurwapens belangrijke bevoegdheden kregen toegewezen, hinkte enigszins achterop bij de snelle invoering van de nieuwe wet. Bovendien beschikten ze nog niet altijd over dezelfde mate van expertise als sommige lokale politiediensten, die tot dan de wapenvergunningen hadden uitgereikt.⁴⁶ De belangenorganisaties van de wapenbezitters lieten niet na uitvoerig te wijzen op deze problemen, die vertragingen en te lange wachttijden bij het afgeven van vergunningen tot gevolg hadden. Hun algemene conclusie was dat de nieuwe wapenwet in de praktijk onuitvoerbaar was en dat het controleregime gewijzigd moest worden.⁴⁷ Voorstanders van de nieuwe wapenwet erkenden de problemen met betrekking tot personeel en middelen. Zij zagen deze problemen als een belangrijke, zo niet de belangrijkste reden waarom de wapenwet niet behoorlijk kon toegepast worden, maar niet als een bewijs dat het controleregime zelf onwerkbaar was.⁴⁸

3. Een derde probleem waarmee de wapenwet van 8 juni 2006 geconfronteerd werd, was van juridische aard. Onmiddellijk na de invoering van het nieuwe controleregime hadden belangenorganisaties van de wapenbezitters de nieuwe wapenwet bekritiseerd omdat die volgens hen de **eigendomsrechten** van wapenbezitters aantastte. UNACT schreef dat de nieuwe wet “op geen enkele wijze rekening houdt met de verworven rechten van de huidige wapenbezitters” en dat “de hele wet in feite retroactief” was doordat vuurwapens die op legale wijze verworven waren onder de wet van 1933, aan een nieuwe vergunningsplicht zouden worden onderworpen. De vergunningen zouden bovendien ook in de tijd beperkt worden. Volgens UNACT hield dit “een de facto onteigening in van eigenaars van legaal verworven vuurwapens”, wat de organisatie een “grove aantasting van het eigendomsrecht” noemde.⁴⁹ Bovendien zouden wapenbezitters die geen jager of sportschutter waren maar wapens hadden uit een erfenis of vanwege emotionele, esthetische of patrimoniale waarde, onder het nieuwe regime hun wapens verliezen omdat ze er bij gebrek aan een wettige reden geen vergunning voor zouden krijgen. Volgens UNACT zouden aldus honderdduizenden (voorheen) legale wapenbezitters door de nieuwe wet “onteigend worden”, zonder

dat de wet daarvoor in een vergoeding voorzag. De organisatie vreesde ook dat veel wapens daarom in het illegale circuit zouden verdwijnen. Daaruit trok ze de conclusie dat “de nieuwe wet dus eerder een bedreiging voor de openbare veiligheid dan een verbetering ervan” was.⁵⁰ Om deze toestand aan te klagen, werden door wapenbezitters een aantal verzoekschriften ingediend bij het Grondwettelijk Hof. Daarin werd de vernietiging of de opschorting gevraagd van een aantal overgangsbepalingen, van enkele artikels die volgens de verzoekers een te ruime bevoegdheid toekenden aan de uitvoerende macht, en van de artikels die stipuleerden dat de erkenningen en vergunningen in de tijd beperkt werden.⁵¹

In totaal werden na de inwerkingtreding van de wapenwet van 8 juni 2006 drie beroepen tot nietigverklaring en twee beroepen tot opschorting ingeleid voor het Grondwettelijk Hof. Grote delen van de wapenwet doorstonden de toets van het Hof. Zo verwierp het Hof de vraag tot opschorting van de artikels waarin de beperking van de geldigheidsduur van de vergunningen bepaald werd. In arrest 154/2007 van 19 december 2007 besloot het Grondwettelijk Hof echter dat bepaalde aspecten van de wapenwet wel degelijk in strijd waren met de grondwet, met name met de grondwettelijk beschermde eigendomsrechten. De verzoekers hadden geargumenteed dat bijvoorbeeld een erfenis niet voorzien was als wettige reden om een vuurwapen te bezitten. Dat kwam volgens hen neer op een aanslag op het beschikkingsrecht: erfgenamen die het geërfde wapen niet actief wilden gebruiken noch laten neutraliseren, waren verplicht het te verkopen of in te leveren, tenzij ze een wettige reden opgesomd in artikel 11, §3, 9° van de wapenwet konden aantonen. Ingevolge dit verzoek annuleerde het Grondwettelijk Hof artikel 11, §3, 9° “in zoverre het het behoud van een legaal voorhanden wapen in een vermogen niet vermeldt als een wettige reden wanneer de aanvraag tot het verkrijgen van een vergunning tot het voorhanden hebben van een wapen betrekking heeft op een vergunningsplichtig wapen zonder munitie, waarvoor de vergunning tot het voorhanden hebben ervan was verleend of waarvoor een vergunning tot het voorhanden hebben ervan niet was vereist”. Toegepast op het geval waarin een vuurwapen geërfd werd, was het Hof dus van oordeel dat het – voor zover voldaan was aan de ontvankelijkheidsvoorwaarden voorzien door de wet van 8 juni 2006 – mogelijk moest zijn om een wapen zonder munitie te bezitten wanneer de aanvrager om een bezitsvergunning zou verzoeken met als enige bedoeling een wapen in zijn erfdeel te behouden dat wettelijk in het bezit van de erflater was geweest.⁵² Dit arrest maakte een aanpassing van de wet van 8 juni 2006 noodzakelijk.

De organisaties die de belangen van wapenbezitters verdedigden, zagen nog een reeks andere problemen met het nieuwe regime voor de controle op vuurwapens. Ze klaagden bijvoorbeeld aan dat een van de doelstellingen van de nieuwe wet, het harmoniseren van de voorwaarden voor de toekenning van de vergunningen, niet altijd werd omgezet in de praktijk. Volgens UNACT lieten sommige gouverneurs “nog altijd

hun eigen politieke doelstellingen primeren op de doelstellingen die in de wapenwet gesteld zijn”.⁵³ Dat het nieuwe controleregime niet werkte, bleek volgens UNACT eveneens uit het feit dat ook andere doelstellingen van de wet, zoals de registratie en opspoorbaarheid van vuurwapens, niet gehaald werden. De organisatie wees erop dat bij het verstrijken van de overgangstermijn op 30 juni 2007 hoogstens 300 000 wapens opnieuw waren geregistreerd, terwijl de overheid het totale aantal wapens op het grondgebied op 2 miljoen had geschat.⁵⁴

Uit dit alles blijkt dat de wapenwet van 8 juni 2006 en het nieuwe controleregime dat met deze wet van kracht geworden was, in moeilijk vaarwater waren terechtgekomen. De problematische situatie werd besproken in de commissie voor de Justitie, die tussen 17 oktober en 18 december 2007 een aantal keren samenkwam om naar oplossingen te zoeken. Het bleek echter uiterst moeilijk om de vele tegenstrijdige eisen tot en standpunten over een wijziging van de wet met elkaar te verzoenen. Deze vergaderingen bleven dan ook vruchteloos. Uiteindelijk werd de zaak beslecht door overleg binnen de meerderheid.⁵⁵ De meerderheidspartijen kwamen tot een consensus over een ontwerp tot wijziging van de wapenwet van 2006. Ondanks de weerstand van oppositiepartijen als sp.a, Vl.Pro., Groen en Ecolo zou de tekst van dit wetsontwerp uiteindelijk slechts beperkt geamendeerd worden. Zoals te lezen valt op haar website was Wapenunie “nauw betrokken bij het tot stand komen van de tekst door haar expertise omtrent wapenwetgeving ter beschikking te stellen aan de parlementaire fracties”.⁵⁶

In de volgende paragrafen wordt nader ingegaan op het debat dat over de wetswijziging van 2008 gevoerd werd. Eerst wordt bekeken hoe de verschillende stakeholders zich hebben opgesteld tegenover het idee om de wapenwet te wijzigen. Vervolgens wordt stilgestaan bij twee kwesties waarrond het debat specifiek gevoerd werd: het passief wapenbezit en de onbeperkte geldigheidsduur van vergunningen en erkenningen. De discussie over andere aspecten van de wetswijziging van 2008, zoals de aanpassing van de retributies, de voorgestelde nieuwe bepalingen met betrekking tot het uitlenen van wapens en het minimumaantal wapens dat vereist is om een verzameling te beginnen, wordt hier niet in detail belicht.

2.4.2 *Standpunten over een wijziging van de wet van 8 juni 2006*

Organisaties als het VNLW en GRIP verzetten zich tegen de voorgestelde wijziging. Volgens het VNLW zouden de voorgestelde wijzigingen leiden tot “een verzwakking” en zelfs “een ondergraving” van de wapenwet van 2006.⁵⁷ Het VNLW erkende dat er inderdaad problemen waren gerezen met de uitvoering van de wet van 2006, maar pleitte tegen het versoepelen van de wet zelf. Het succes van het controleregime dat in 2006 was ingesteld hing er volgens het netwerk voornamelijk van af dat voldoende

middelen zouden worden vrijgemaakt voor de uitvoering van de wet en de ondersteuning van overheidsdiensten op het terrein, wat volgens de organisatie tot dan niet genoeg gebeurd was.⁵⁸ Voorts schreef het VNLW dat het “in het belang van de veiligheid en de volksgezondheid van de burgers” noodzakelijk bleef om het particuliere wapenbezit zoveel mogelijk te beperken en aan een nauwgezette controle te onderwerpen. In deze optiek was het VNLW van oordeel dat de Belgische wapenwet van 2006 een duidelijke stap in de goede richting was geweest. Als deze wet versoepeld zou worden door particulieren opnieuw meer mogelijkheden te geven om vuurwapens in hun bezit te krijgen of te houden, zou de klok teruggedraaid worden.⁵⁹ Volgens GRIP dreigden de voorgestelde wijzigingen de wapenwet ernstig te verzwakken. GRIP argumenteerde dat de balans van de wet van 2006 op zich niet negatief was. Hoewel ook de groep erkende dat er problemen waren gerezen bij de praktische uitvoering van de wet, was GRIP van oordeel dat er mythes gecreëerd waren over de niet-toepasbaarheid ervan.⁶⁰ De wet zou praktisch uitvoerbaar zijn van zodra alle uitvoeringsbesluiten uitgevaardigd waren en als er voldoende middelen zouden worden voorzien.⁶¹ Volgens GRIP ging achter de wetwijziging vooral de logica van de wapenbezitter en de wapenlobby schuil, en “niet die van de burger”. GRIP was, ten slotte, van oordeel dat de voorgestelde wijzigingen verder gingen dan wat het Grondwettelijk Hof voorschreef en dat ze soms in strijd waren met de Europese vuurwapenrichtlijn (cfr. infra).⁶² In het parlement waren het de oppositiepartijen sp.a, Vl.Pro., Groen en Ecolo die zich tegen de wetwijzigingen kantten. Sommige parlementairen van deze partijen waren van oordeel dat de wijzigingen de wet van 2006 zouden versoepelen of zelfs uithollen.⁶³

Zoals uit het voorgaande voldoende duidelijk zal zijn geworden, waren de organisaties die de belangen van wapenbezitters verdedigden hevige voorstanders van het wijzigen van de wapenwet van 2006. Naar aanleiding van een wetsvoorstel dat in 2007 door CD&V en Open Vld was ingediend, spraken vertegenwoordigers van deze organisaties zich uit ten gunste van de voorgestelde wijzigingen omdat die “in belangrijke mate tegemoet[komen] aan de verzuchtingen van de wapenbezitters en sportschutters”.⁶⁴ Ook het eisenpakket dat UNACT in oktober 2007 had opgesteld biedt inzicht in hun positie ten aanzien van de wetwijziging. UNACT eiste onder meer dat de beperkte duur van vergunningen en erkenningen opgeheven zou worden, dat vergunningen afgeleverd krachtens de oude wet van kracht zouden blijven, dat passief wapenbezit mogelijk gemaakt zou worden, dat er een regeling kwam voor occasionele activiteiten met wapens, en dat een aantal technische zaken in de wapenwet aangepast zouden worden, zoals een versoepeling van de aanvraagprocedure voor vergunningen door jagers, sportschutters of verzamelaars, het uitwerken van een regeling voor het uitlenen van wapens tussen jagers en sportschutters onderling, en het verminderen van de retributies om een vergunning te krijgen.⁶⁵

2.4.3 *De belangrijkste discussiepunten*

✓ Passief wapenbezit

Een regeling voor passief wapenbezit, d.w.z. een vergunning om een vuurwapen te bezitten met uitsluiting van de munitie, was noodzakelijk na het arrest van het Grondwettelijk Hof van december 2007. Onder het regime van de wet van 8 juni van 2006 gold de volgende regeling. Wie een wapen erfde dat door de erflater legaal voorhanden gehouden was, had de mogelijkheid het wapen ofwel over te dragen of in te leveren, het definitief onbruikbaar te laten maken, of er een vergunning voor aan te vragen – die echter alleen verkregen kon worden als er een wettige reden aangetoond kon worden. Jagers of sportschutters van wie het jachtverlof of de sportschutterslicentie verliep en die hun verlof of licentie niet meer wilden vernieuwen, moesten (na een periode van drie jaar) hun wapen ofwel overdragen, ofwel definitief onbruikbaar laten maken. Het Grondwettelijk Hof zag hierin een aantasting van de eigendomsrechten. Om aan deze situatie te verhelpen, bepaalde het wetsvoorstel dat in 2008 in het parlement ter bespreking voorlag, dat de volgende personen een vergunning voor passief wapenbezit zouden kunnen krijgen: 1) particulieren die het wapen wilden houden dat ze al voor de invoering van de wapenwet in 2006 legaal in hun bezit hadden (deze regeling gold tot 31 oktober 2008); 2) erfgenamen die een wapen erven dat door de erflater legaal gehouden werd; en 3) jagers en sportschutters die na het verlopen van hun licentie of verlof hun wapen willen houden.

Volgens de voorstanders van het mogelijk maken van passief wapenbezit werd op die manier niet alleen tegemoet gekomen aan de opmerkingen van het Grondwettelijk Hof, maar werd ook rekening gehouden met de kritiek dat de wet van 2006 tot gevolg had gehad dat veel vuurwapens, die voor de bezitters ervan een financiële en/of emotionele waarde hadden, vernietigd of ingeleverd moesten worden. Tegenstanders van het passief wapenbezit zagen in de regeling echter een versoepeling van de oorspronkelijke wet.⁶⁶ Het VNLW bijvoorbeeld merkte op dat de Belgische wapenwet van 2006 een duidelijke stap in de goede richting was geweest om het particuliere wapenbezit zoveel mogelijk te beperken, maar dat deze nieuwe wetswijziging zou neerkomen op het terugdraaien van de klok, doordat particulieren bijkomende mogelijkheden kregen om vuurwapens in hun bezit te krijgen of te houden.⁶⁷

In het debat over de regeling van passief wapenbezit kunnen vier contra-argumenten onderscheiden worden. Ten eerste werd door critici van de regeling opgemerkt dat de voorgestelde wetswijziging verder ging dan wat het arrest van het Grondwettelijk Hof bepaalde. Niet alleen werd passief wapenbezit mogelijk gemaakt, aanvragers van een vergunning voor passief wapenbezit werden in het voorstel ook vrijgesteld van de vereisten om een medisch attest voor te leggen, te slagen voor een theoretische en een praktische proef, en een wettige reden aan te tonen zoals gedefinieerd in artikel 11,

§3, 9° van de wapenwet. Volgens het VNLW was dat laatste in strijd met de Europese wapenrichtlijn, die “klaar en duidelijk stelt dat lidstaten het verwerven en voorhanden hebben van vuurwapens uitsluitend kunnen toestaan aan personen die daarvoor goede redenen kunnen aantonen.” Het VNLW stelde dat het probleem met deze vrijstellingen niet bij de ex-jagers en ex-sportschutters lag, van wie verwacht kon worden dat ze ervaring hebben met vuurwapens, maar bij de personen die een wapen erven, zonder dergelijke ervaring te hebben opgedaan: “Zo iemand toelaten een gebruiksklaar vuurwapen in huis te houden, is vragen om problemen.”⁶⁸ Ook GRIP stelde dat personen die een vergunning voor passief bezit van een geërfd wapen zouden aanvragen niet gewend zouden zijn aan wapenbezit⁶⁹ en klaagde aan dat in het voorstel tot wetswijziging van hen geen enkele kennis over vuurwapens verwacht werd.⁷⁰

Ten tweede werd door critici opgemerkt dat het nagenoeg onmogelijk te controleren zou zijn of de personen die een vergunning voor passief wapenbezit verkregen toch geen munitie in hun bezit zouden hebben, hoewel dat duidelijk verboden en strafbaar gesteld werd. Het VNLW bijvoorbeeld schreef: “We maken ons weinig illusies over de mate waarin effectief gecontroleerd kan worden of er al dan niet munitie in huis gehouden wordt. Munitie is heel makkelijk te verkrijgen en politiediensten gaan nu reeds gebukt onder een enorme werkdruk.”⁷¹ GRIP zag hier ook een gevaar en stelde dat er verschillende manieren zijn om, ondanks het verbod, toch aan munitie te geraken.⁷² Bovendien kan erg moeilijk gecontroleerd worden of wapenbezitters die na een periode van actief bezit een vergunning voor passief wapenbezit krijgen, wel degelijk hun munitie inleveren.

Ten derde vroegen tegenstanders van de nieuwe regeling voor passief wapenbezit zich af of er geen alternatieven bestonden. Hiervoor grepen ze terug naar mogelijke pistes die tijdens de voorbereiding van de wetswijziging onderzocht waren, zoals het tijdelijk onbruikbaar maken van een vuurwapen. Sommige organisaties die de belangen van wapenbezitters verdedigden, hadden deze piste ook verkend. Zo had Hubertus Vereniging Vlaanderen er in 2007 voor gepleit om technisch haalbare oplossingen te onderzoeken om wapenbezitters (bv. jagers en sportschutters die tijdelijk of definitief stoppen met het beoefenen van hun sport) en erfgenamen toe te laten hun wapens “tijdelijk en omkeerbaar onklaar gemaakt (...) te bewaren in plaats van ze te moeten verkopen, vernietigen of definitief onklaar te laten maken (demilitariseren)”.⁷³ Technisch haalbare oplossingen bleken echter nog niet voorhanden te zijn voor alle types wapens. Voor sommige tegenstanders van passief wapenbezit was dat evenwel geen doorslaggevend argument. Zij pleitten voor een regeling die alvast die wapens tijdelijk onklaar maakte waarbij dat technisch mogelijk was.⁷⁴ Niet alle critici van het passief wapenbezit gingen echter akkoord met dit alternatief. Volgens GRIP zou een regeling om wapens tijdelijk onbruikbaar te maken in strijd zijn met de Europese vuurwapenrichtlijn, die bepaalt dat elke neutralisering definitief en onomkeerbaar moet zijn.⁷⁵

Ten vierde stelden sommige tegenstanders van het passief wapenbezit dat het de oorspronkelijke doelstelling van de wapenwet van 2006 was geweest om zoveel mogelijk wapens uit de samenleving te halen. Op basis daarvan oordeelden ze dat het wel mogelijk zou zijn om wapenbezitters hun wapens te ontnemen of te laten neutraliseren als de wetgever deze doelstelling beter en omstandiger zou motiveren.⁷⁶

✓ De geldigheidsduur van vergunningen

De wet van 8 juni 2006 had een maximale geldigheidsduur voor vergunningen en erkenningen ingevoerd. In het wetsvoorstel tot wijziging van de wapenwet werd die termijn opgeheven. Hiermee werd tegemoetgekomen aan de vraag van de organisaties die ijverden voor een aanpassing van de wet. Volgens deze organisaties en de indieners van het ontwerp was het regime voor de controle op vuurwapens stringent genoeg omdat bepaald werd dat de gouverneurs vijfjaarlijkse controles zouden moeten uitvoeren op de vergunninghouders en de erkende personen. Tegenstanders argumenteerden dat dit in strijd zou zijn met de Europese vuurwapenrichtlijn, waarin een bepaling was opgenomen over de maximale geldigheidsduur van wapenvergunningen.⁷⁷ Het VNLW argumenteerde bovendien dat vergunningen in de tijd beperken volgens het Grondwettelijk Hof verantwoord was met het oog op het verzekeren van de veiligheid van de burgers.⁷⁸

Wapenunie was van oordeel dat er geen tegenspraak bestond tussen de Europese vuurwapenrichtlijn en het voorstel om de onbeperkte vergunningen opnieuw in te voeren. Volgens hen was het argument dat de Europese richtlijn de lidstaten zou verplichten om de duur van de vergunningen te beperken, gebaseerd op een verkeerde lezing van artikel 7.4 van richtlijn 91/477, zoals gewijzigd door de richtlijn 2008/51. Dit artikel bepaalt het volgende:

- “4. De lidstaten kunnen aan personen die aan de voorwaarden voor de verlening van een vuurwapenmachtiging voldoen, een meerjarige vergunning verlenen voor het verwerven en voorhanden hebben van alle machtigingsplichtige vuurwapens, onverminderd:
- a) de verplichting de bevoegde instanties van eventuele overbrengingen in kennis te stellen;
 - b) regelmatige controles om te zien of die personen nog aan de voorwaarden voldoen, en
 - c) de in de nationale wetgeving vastgelegde maximumlimieten voor wapenbezit.”

Volgens Wapenunie creëerde dit artikel, als het correct werd gelezen, de mogelijkheid “dat de lidstaten vergunningen toekennen voor *alle* wapens die in categorie B zijn ingedeeld (en dus in België zijn ingedeeld in vergunningsplichtige wapens). Dergelijke vergunning bestaat in ons land niet. Artikel 10 wapenwet stelt duidelijk dat de

vergunning per wapen moet worden aangevraagd. Derhalve is het bepaalde onder 7.4. nooit van toepassing in België, vermits ons intern recht geen wapenvergunning kent die geldig is voor het verwerven van meerdere wapens. Derhalve geldt ook de verplichting niet om de ‘maximumlimieten’ vast te leggen.”⁷⁹

2.4.4 *De belangrijkste wijzigingen*

Het wetsvoorstel tot wijziging van de wet van 8 juni 2006 werd uiteindelijk goedgekeurd door Kamer en Senaat. Wapenunie was tevreden: “Dit is een heuglijk moment waarop de rede eindelijk zegeviert over de emotie. Na twee donkere jaren is de wet van 8 juni 2006 aangepast aan onze noden. De wapenbezitters en economische sector krijgen nu eindelijk een evenwichtige wet waarbinnen ze hun activiteiten verder kunnen ontwikkelen.”⁸⁰ Niet alle organisaties die de belangen van wapenbezitters en -handelaars verdedigden waren echter even tevreden. Zo vond UNACT dat de aanpassing van de wapenwet te oppervlakkig was gebleven en dat vooral de belangen van bepaalde groepen, zoals bijvoorbeeld de sportschutters, erbij gebaat waren.⁸¹

De belangrijkste nieuwe bepalingen en aanpassingen die met de wetwijziging van 2008 van kracht werden, waren de regeling voor passief wapenbezit en de onbeperkte geldigheidsduur van vergunningen en erkenningen.⁸² Daarenboven werden ook de bedragen van de retributies gewijzigd (€ 85 per vergunningsaanvraag en per vijfjaarlijkse controle, ongeacht het aantal wapens, in plaats van € 65 per wapen) en werd een regeling ingevoerd voor het occasioneel schieten.⁸³

2.5 **De wapenwet na 2008**

Met de goedkeuring van de wetwijzigingen in 2008 werd aan een aantal eisen en verzochten tegemoet gekomen van organisaties die de wapenbezitters vertegenwoordigen. Dit deed het debat tussen de stakeholders en belangengroepen over de invoering van de nieuwe wapenwet enigszins verstillen. Toch blijven sommige stakeholders occasioneel de vinger leggen op een aantal pijnpunten die nog bestaan met betrekking tot het Belgische regime voor de controle op vuurwapens. Een kwestie die geregeld de pers haalt, is het functioneren van het Centraal Wapenregister. Nadat het Comité P in 2004 een aantal problemen heeft vastgesteld met betrekking tot de registratie van wapens in België,⁸⁴ blijven diverse stakeholders wijzen op het gebrekkige functioneren van het wapenregister. Bovendien wordt ook de trage hervorming van het CWR, met name de invoering van nieuwe software, bekritiseerd.⁸⁵ Hoewel er rekening mee moet worden gehouden dat België een van de weinige landen in West-Europa is die

effectief over een centraal wapenregister beschikken, blijven er inderdaad een aantal pijnpunten bestaan met betrekking tot het functioneren van het CWR.⁸⁶ Organisaties die de belangen van wapenbezitters en -handelaars verdedigen, bekritiseerden onlangs ook nog een aantal uitvoeringsbesluiten, zoals het Koninklijk Besluit van 14 april 2009 over het vervoer van wapens.⁸⁷ Volgens de Hubertus Vereniging Vlaanderen zijn sommige bepalingen uit dit besluit niet uitvoerbaar in de praktijk.⁸⁸ Deze kritiek en problemen hebben echter voornamelijk betrekking op praktische modaliteiten van de tenuitvoerbrenging van het controleregime voor vuurwapens, zoals dat met de wetswijziging van 2008 werd ingesteld. Doorgaans worden de uitgangspunten van het Belgische regime voor de controle op vuurwapens niet langer fundamenteel in vraag gesteld.

